

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetes árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre . . . . . 10 fr.-kr.
 Fél évre . . . . . 5 —
 Negyed évre . . . . . 2 — 50.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény Nagy-hatvan-telepen, 1364. szám, Dancsokházban, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előzetes helyben:
 TELEGGYI K. LAJOS és IFF. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
 Négy soros hirdetés első 5 kr. Hosszabb hirdetésnek a többes hirdetés alkalmával a legelső sor első két sorát külön fele díjért mindenképpen be kell számítani. Hirdetési díj a hirdetés kezdésétől számítva.
 Hirdetési díj a hirdetés kezdésétől számítva.
 Hirdetési díj a hirdetés kezdésétől számítva.
 Hirdetési díj a hirdetés kezdésétől számítva.

Z POR

... minden dobozon a gyár-
 ... jegy egy sas és MOLL A.
 ... sokszorosított cégje látható.
 ... makacs gyomor- és altestbajok,
 ... gyomorégés, májbetegségek, vertiginus,
 ... többi női betegségeknek. Egy eredeti
 ... utasítással 1 frt.
 ... minden nevezetesebb gyógyszerárban,
 ... sz. us. kir. udvari szállító, Bécs,
 ... aut. Tuchlauben 9.
 ... tanvet mellett 2 doboznál kevesebb
 ... nem küldetik.
 ... MOLL A. urhoz Bécsben.
 ... mind az ön Moll-féle Seidlitzporai
 ... ... ismerem ezt egyszer s min-
 ... ... hessé meg-ét mondok ér-
 ... ... és azt könnyűen teszik.
 ... Tisztelettel
 ... Jan. F. Leikész Honnetchlag-ban.

PANCIA S SO

... minden üveg MOLL A.
 ... védjegyet és aláírását viseli,
 ... keses használati kézikönyv, csusz, min-
 ... és bennitámaszt; borogatás alakjában
 ... ... dagadókat gyuladásoknál. Bel-
 ... ... telen roszul, hányás, kolika és
 ... ... utasítással 50 kr. o. é.
 ... minden nevezetesebb gyógyszerár és
 ... kereskedésben.
 ... sz. us. kir. udvari szállító Bécs,
 ... aut. Tuchlauben 9.
 ... tanvettel. Két üvegnél kevesebb
 ... nem küldetik.
 ... A. gyógyszerész urhoz Bécs.
 ... francia borszesz és sója vidéke-
 ... ... Kuldjon nekem 50 üveggel,
 ... ... segítségére készletet óhajtok tar-
 ... Mely tisztelettel
 ... Hornof, Leikész Micolup-ban
 ... Dr. Kotschnek V. Emil, Tamassy
 ... Királyi és Katolai kereskedőkné.

NY.

... tartozó ingóságok elhunytak
 ... 1888. évi Julius hó 5-ik napján d.
 ... s mellett el fognak adatni.

A városi arvaszek.

NYAK.

... elven,

AK

... ket.

a legjutá-

... va közzéteszek.

... yomda tulajdonos.

DISZKOLEVÉL
1871. ben.

A népiskolákról.

Immár husz éve, hogy a b. Eötvös József lángeze a népiskolai törvény által megadta az eszközt Magyarország reformációjához.

Musz év nem sok idő azoknak, a kik elől járnak; nekünk, a kik még most, ezer év múltán is államalkotással foglalkozunk, nagyon sok. A ki akkor született, mikor a népiskolai törvényt alkották, ma már katona és német szóra hallgat a közép hadseregben.

Ez a husz esztendő meglátszik a közéleten, mely ezen idő alatt megtelt hypokrizissal; meglátszik az egyénekben is, nemcsak az által, hogy az ifjak férfiakká, a férfiak öregekké lettek, hanem főként azon servilizmus által, mely tömegben rágódik nemzetünk apróján-nagyján; meglátszik pénzügyeinkben is az adók és adósságok megsokszorozása által. . . Valjon miúgy eredménye mutatkozik e husz évnek a nép-
 oktatás körül?

Mindenne fejet bólintani, kényelmes dolog; nálunk még hasznos is. De én azt mondom a fejbólintóknak, hogy a közoktatási ügyi tárca évi jelentéseinek statisztikája nem vezet érdemleges ítélethez. Az a rengeteg szám sokat bizonyít és semmit sem igazol.

Sokat bizonyít, ha valaki azt kutatja, hogy hány a tanítóképzésnek — felekezetek szerint, mennyi tanítót jut egy főre, hány kubikméter levegő fér el az összes tanhelyiségekben?

De ha azt akarja valaki tudni, hogy mi a valóságos eredmény, hogy az általa-kitásnak, ismeretterjesztésnek és javításnak minő hatályával működtek husz év óta a népiskolák: hát azt ugyan a miniszter vasos könyvének utvesztő, rideg és értelmetlen farszabó statisztikájából meg nem tudja.

A ki helyes ítéletet akar hozni s igényt formál bírálatában a realitásához, az nézze meg az életet. Tekintse meg falun azokat az ifjakat és gyermekeket, kiket az új korszak népiskolái neveltek föl, s vonja meg aztán a következtetést.

A régiek nem tudtak írni, olvasni. Ezek tudnak. Ennyi a különbség. A régiek nem tudtak, tehát nem is írtak, olvasnak; az újak tudnak, de ezek sem írnak-olvasnak. Ennyi a hasonlóság. A régiek pipáztak; ezek cigarettáznak. Ez is különbség. A régiek gabona-pálinkát ittak; ezek masina-pálinkát isznak. Ez is hasonlatosság.

A régiek templomba jártak; az új nemzedék nem jár.

Becsületlenség, szerénység, józanság és esájtyszerű egység jellemzi a régi divatú magyar földmivelő osztályt. Takarékos és megbízható volt akár a maga telkén mint gazda, akár a más portáján mint cseléd. Minden baja a tudatlanság volt.

A népiskolának nem lehetett egyéb józan feladata, mint a jó erkölcsöket és kipróbált szokásokat megtartani, az értelmet fejleszteni, az ismeretkört nagyobbítani. — Mindezek mellett kiválóan élesíteni a nemzeti öntudatot s a hazához való ragaszkodást. — Hiszen oly kevesen vagyunk, hogy mindenkire szükség van.

Ezt a feladatot a népiskola immár husz év óta — nem teljesíti.

Beszéltem gyermekkel, a ki megtudta mondani, hogy egy adott mondatban melyik a milyenség név, de azt nem tudta megmondani, hogy hány szeme van. Beszéltem olyanul is, a ki megtudta mondani, hogy hol tanáznak rendszerint a borjufókák, de azt nem tudta, hogy ő maga melyik vármegyében lakik.

Néhányszor elmentem imitt-amott a vizsgálatokra. Kevés kivétellel azt tapasztaltam, hogy ezek nem cenzurák — a hol az ismereteket kell mérlegbe vetni, hanem komédiák, a melyekből sem a sugó nem hiányzik, sem a szerep.

Végig lapoztam a Gáspár olvasókönyvét, mely állami és felekezeti népiskolákban leginkább el van terjedve. Derék könyv a maga nemében. Még Gyulai Pál is irt belé mesét igazi tisztavízű jámbusokban, a minnek a nyelvérzékre való jó hatását egyáltalában nem tudnám kétségbe vonni. De boldog isten! Hát olyan erősek vagyunk mi nemzetül, hogy hazánk költőinek hazafias versei helyett kielégítőnek tarthatjuk a b. e. Fekete Mihály által fordított német versekét?

Csaknem hihetetlen, hogy népiskoláink olyan olvasókönyvet használunk, melynek kötetében egyetlen lapocska jutott a szülőföldnek és hazának. Nem így szokás nemzetet nevelni. A honpolgári kötelességek szent dogmáját épen úgy meg kellene tanítani, mint a tizparancsolatot.

Igaz meggyőződéssel mondhatom, hogy a nemzeti nevelés terén a gr. Thun Leo idejében sem történt kevesebb, mint a mennyi Trefort alatt történik. A magyarban nem fejtették ki az erősebb ragaszkodás, s az oláhban nem vétették eleje a félreértésnek. Cél-tudatosság nincsen sem az iskolák elhelyezésében, sem az iskolák irányzatában.

A nyelvegység nálunk chimera. De méltán várhattuk húsz évi iskolázás eredményétől, hogy a legújabb nemzedék legalább hajlamot mutasson a vágyban, akarásban és cselekvésben való összeforradásra a polgári feladatok teljesítése körül. Várakozásunkban csalódtunk.

E mulasztást nem pótolta az iskola hasznos ismeretek átültetésével. Sem a tevékenységi kört nem szaporította, sem az eddigi tevékenységet nem fokozta. Nem segítette elé egy szolid iparos osztály képződését, s nem látszik javító hatása a földmivelés dolgában. Ugyanazon gazdasági rendszer, ugyanazon erőpazarlás, ugyanazon előítélet. A földmivelő sem többet sem jobbat nem termel, mint husz év előtt.

A lakások jobbakk, de az ökrök soványabbak; a leány strimflit köt és heklíroz, de szőni-fonni nem tanul. Drágább tányérből esznek mint ezelőtt, de kevesebbet.

A rendszert és a tantárgyakat revizió alá kell venni. Hazánknak józan, munkás és bazafias népre van szüksége. Épen ezért előtérbe kell tolni a történelmet, földrajzot, számtant és a természetudományokat; a mesét, a grammatikát és az olvasási gyakorlatok értelmetlen kotyvalékát pedig háttérbe.

Bartha Miklós.

porodása A mult heten nem kevesebb, mint huszonnégy ügyvédjelölt jelentkezett az ügyvédvizsgáló bizottság előtt vizsgára. Huszan közülök el is nyertek az ügyvédi képesítést. Negyvennyolczas honvédek kérvénye. A szegény sorsu negyvennyolczas közharczosok és alisztek kérvényt intéztek a képviselőházhoz, melyben keservesen elpanaszolják mostoha sorsukat. Kérik az országgyűlési képviselőket, hogy számukra, kik ugyis már kevesen vannak, csekély nyugdíjat eszközöljenek ki s a honvédek özvegyeit is segélylélj lassák el. A kérvényt Helfy Ignác nyújtja be a háznak. — Popov őrnagy, a kegyelmet kapott bolgár tiszt, tegnapielőtt Budapesten keresztül Bécsbe utazott.

Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő levelet intézte választóihoz:

„Az 1861-iki nevezetes országgyűlés óta, melyen sokat és bőven beszélünk, mert egyebet nem tehetünk, de melynek utókövetkezményei az 1867-diki vívmányok voltak, több kerületet képviseltem. Választóimmal mindenkor, nemcsak akkor, midőn az új mandátumot kellett keresnem, de minden ülésszak után érintkeztem és értekeztem. Annál inkább óhajtottam így eljárni az itteni tisztelt választóim iránt, de betegségem folytán akadályoztatva vagyok s mit most szivesen tettem volna azt az ösre kell halasztnom. De most is egyenlőhany szóval akarom jellemezni a helyzetet s politikai programomból néhány pontot érinteni. Állásunk kifele és a fináczkérdés dominálja a helyzetet. Egész Európa fegyverkezik s így mi sem maradhatunk készületlenül; ez végzetes dolog, nyomasztó gazdag országokban, annál nyomasztóbb szegény országokban. Reám nézve, mint közoktatásügyi miniszterre rendkívüli leverő, mert nekem egy évig szünetelmem kell. De szeretem hinni, hogy az tovább nem fog tartani, mert nekünk a kulturális érdekek terén még sok teendőnk van; e téren érvényesülnek bellelenségeink is s nekünk a hazát nemcsak a kül, de a bellelenségek ellen is meg kell védenünk. Tudomány, műveltség, köznevelés a modern társadalmi és állami élet alapjai; a nélkül nincs boldogulás. S nekünk nemcsak a politikai élet számára kell nevelnünk, szoktatnunk az embereket, mert mint minden modern államnak, úgy Magyarországnak is okvetlenül kell ipar s kereskedés, kellemek praktikus embereket e téren. Közgazdasági állapotaink a legkomolyabb figyelmet érdemlik és igénylik. Eltekintve minden egyebtől, vizsgáljuk csak be és kivitelünket. A legutóbbi napokban közölt adatok szerint bevételünk 35 millióval nagyobb a kivitelünél s ha hozzá tesszük, hogy vasutaink külföldi tőkékkel építettek s a földbirtokot terhelő záloglevelek legalább háromnegyede a külföldön van, a kamat tehát a külföldnek fizetettetik, — kérdem, micsoda közgazdasági és pénzügyi jövő vár az országra, ha e hézagot nem tudjuk kitölteni? Hiu, fantasztikus remény azt hinni, hogy azt nyers anyagok termelése s kivitele által fogjuk tehetni. — Az idillikus idők epochája elmúlt — ipart kell teremtenünk. Gyakran hallom, hogy a közös vámentület mellett ez nem lehetséges. Én más véleményben vagyok s azt merem állítani, hogy ha ma megszüntetjük a közös vámentületet, nyers anyagaink az egyetlen egy biztos vásárt el fogják ugyan veszíteni, de iparunk nem lesz, hacsak erkölcsünket és szokásainkat nem fogjuk megváltoztatni, s egész erélyvel nem fogunk dolgozni, hogy iparunk legyen. Budapest érdeke is követeli, hogy iparunk legyen, mert nagy városok csak ipar mellett prosperálhatnak. Ne méltóztassék hinni egyebiránt, hogy midőn én a közgazdasági viszonyokra oly nagy súlyt fektetek, hogy én a vallás-erkölcsi momentumok iránt közömbös vagyok. Elnézve sok kóros állapottól, melyeket talán csak vallás és egyház útján, ha nem is megszüntetni, de legalább enyhíteni lehetne, jól tudom azt is, hogy társadalom vallás nélkül nem létezhetik, a vallás külföldje pedig az egyház. Én tehát minden vallás és egyház tekintélyét fenntartani óhajtom. S különösen a kath. egyház tekintetében, mely a dolog természete szerint szorosabban viszonyban áll az állammal, mint a többi egyházak, sürgetem a papok ellátását, a papok jobb oktatását s nevelését és az egyházi javak oly kezelését, hogy oly dolgok ne történhessenek, mint az utolsó időben több eklátás esztben történtek. Magától értetve, hogy én alkotmányos miniszter létemre semmit sem akarok erőszakos módon, de az egyház, illetőleg az azt vezető férfiak hozzájárulásával keresztülvinni. Mindahhoz idő és egészség szükséges. Azon reményben, hogy az vissza fog térni kellő ki-

mélet mellett, bucsut veszek önökötől, minden jót kívánva. Vizsfortlításra az ősszel! Budapest, 1888. június hó 30-án. Trefort s. k.

— A pápa a sajtószabadságról. XIII. Leo pápa legutóbbi encylikája az emberi szabadságról értekezik s czime is „Encylica de libertate humana” e hó 26-án jelent meg latin nyelven az Observatore Romano-ban. Atvesszük belőle a következőket:

Emlícsre méltó még a szólás- és a sajtószabadság is, a melyet, ha nem korlátoztatunk s a szabadság korlátait átélpi, a szabadság jogára érdemesiten nem szabad. A mi igaz, a mi tisztességes, azt jogos terjeszteni a társadalomban, hogy minél többen jussanak el annak ismeretére; ellenben hazug vélemények, a melyeknél alig van valami veszedelmesebb az értelemlre nézve, a bűnöket, a melyek megfontják a lelket és az erkölcsöket, jogos és igazságos a nyilvános hatalom tekintélyével üldözni, nehogy a társadalom romlásra elterjedjenek. A szabados értelem vétségeit, a melyek megfontják a tapasztalatlan tömeget, jogos a törvények tekintélyével épp úgy büntetni, mint a gyengébbeken elkövetett sérelmeket büntetni szokás. Annál is inkább, mint hogy az emberek nagy többsége nem képes kikerülni a veszélyeit a képzeldésre és a szenvedélyekre ható azon dolgoknak, a melyek őt elkábítják s vágyakra ingerlik.

Megengedtetve a sajtószabadság, semmi sem lesz többé szent és sérthetetlen, még azok a természet legtisztább és legszentebb törvényei sem fognak tiszteletben maradni, a melyek az összes emberiség legdrágább örökségét képezik. Ellenben a közvélemény által hordozott, az Isten által megengedett dolgoktól szabad véleményt mondani nem tilos, nem ellenkezik az a természet törvényeivel. Mert ilyen szabadság soha sem vezeti az embert az igazság elnyomására, hanem inkább annak kutatására.

Budapesti levél.
 (A delegációkról.)
 Budapest, jul. 3.
 „Az én Gyula barátom megbolondult!”
 Az 1866-7-iki események történetéről feljegyezték, hogy e szavakkal fogadta báró Eötvös József Andrássy Gyula grófnak előadását a delegációk intézményének tervezetéről. — A külön tanácskozó, de némán együtt szavazó delegációk kétségtelenül komikus intézményt képeznek. Az idei programból ez a legmulatságosabb látványosság nyújtó pont: a két delegáció közös szavazása elmaradt. Mindkét delegáció krajczárnyi törlés nélkül ugyszólván olvasatlanul, egyformán szavazta meg a milliókat. Egyéb komikus, sőt tragikomikus pontozatai az évi delegációs programnak most is megmaradtak. Ott ültek komoly arccal a magyar delegációban a magyarul nem tudó közös — miniszterek, hogy számoljanak az ő — ellenőrzésükre hivatott testületnek, a melynek nyelvén beszélni sem tudnak. Nem nevezetséges látvány ez? S ha kineveti a józan közönség a „Mikalakai Közöny”-t, a midőn komoly képpel oszt tanácsokat Bismarcknak, nem kell-e kinevetni Apponyit vagy Falkot, a midőn egész komoly arccal szólnak a delegációban Kálnokyhoz vagy Bauer hadügy-miniszterhez, noha jól tudják, hogy miként Bismarck nem olvassa a „Mikalakai Közöny”-t, akként Kálnoky vagy Bauer sem érti az Apponyi és Falk magyar beszédét. Azt meg kell adni, hogy a mily komolyan beszél Apponyi vagy Falk magyarul Kálnokyhoz és Bauerhez, éppoly komoly arccal hallgatja németül Kálnoky és Bauer az ő magyar beszédüket. Ebben a tekintetben a „Mikalakai Közöny” szerepe sokkal komolyabb, mint a Falké és Apponyié. — A „Mikalakai Közöny” képzelteti, hogy Bismarck olvassa az ő czikkeit, de Apponyi és Falk jól tudják, hogy abból, amit ők beszélnek, sem Kálnoky, sem Bauer egy szót sem ért. Azt már nem tudom eldönteni, hogy melyik dicsőbb, melyik nagyobb komédiás, az a delegátás e, a ki magyarul beszél a magyarul nem értő közös miniszterhez, vagy az a közös miniszter-e, a ki órákig figyelmes arccal hallgatja azt a magyar beszédet, a melyből egy szót se ért.

Akár ez, akár az legyen nagyobb komédiás, kétségtelen, hogy a delegációs intézmény csuf komédia.

De mi szükség is van erre a komikus intézményre? A fejedelem közönségből s a kölcsönös védelem kötelezettségéből folyó köztöngyek alkotmányos intézésének van más módja.

Ismeri is ezt a módot a most fennálló rendszer más kérdéseknél. Ez a mód a leggyorsabb, a legtermészetesebb s ez nem egyszerűbb, mint az, hogy intézse el a közönséget, mint az, hogy intézse el a közönséget.

ügyeket a két parlament. Az eltérő határozatokat kiegyeztető mostani — delegációsális hetes bizottságok szerepét végre is kell létesíteni megegyezésnek, mert hiszen mindkét kormány fejedelme egy és ugyanaz. S a képviselőházak eltérő határozatainak összeegyeztetésére ott van a legalkalmasabb, a legkényelmesebb fórum: a felsőház mindkét részén.

Valóságos „kolombus-tojás” a közönségek intézésének ez a legalkalmasabb módja. A vám- és kereskedelmi kérdésekben, a fogyasztási adók kérdésében, alkalmazásban is van ez a mód. S a dualisztikus alkotmány 21 éves fennállása e módszer ellen semmi argumentumot nem szolgáltatott. Miért ne alkalmazzák hát ezt a módszert a sokkal fontosabb hadügyi és külügyi kérdésekben is?

Két okból nem az egyik az abszolutizmus érdeke, a mely a delegációk intézménye mellett, habár leplezetten is, de mégis érvényesülhet és érvényesül. A másik ok az osztrák centralizmus, az osztrák birodalmi egység érdeke.

Az osztrák centralisták, a Schmerlingek, az Albrecht főherczek a delegációkat úgy tekintik, úgy fejlesztik, mint a leendő közös osztrák-magyar parlament csiráit. A két delegáció szervezetében erre vonatkozólag nagy különbség van. A magyar delegáció nem más, mint az országgyűlésnek egyszerű albizottsága, addig az osztrák delegáció törvényhozó testület a magyar delegáció által Magyarországra terhelte megszavazott összegek előbb bevedendők a magyar állam költségvetési törvényébe. Az osztrák delegáció határozatai külön törvényt képeznek, császári szentesítés alá esnek, a birodalmi törvénytarban kihirdetnek. A magyar delegáció ülésein mindig ott van a magyar miniszterelnök, a magyar honvédelmi miniszter, a kik a közös külügy és közös hadügy-miniszterrel egyetemlegesen felelősek, — az osztrák delegáció ülésein sohasem látni osztrák minisztert, ők átadják a tért a „birodalmi minisztereknek,” ők a távolmaradással is jelezni kívánják, hogy ők a delegációkat nem parlamenti bizottságoknak, hanem a parlamentek felett álló közös törvényhozó testületnek tekintik.

Osztrák részről eltagadhatatlan az a tendencia, — a ráuk nézve veszedelmes tendencia — nyilvánul a delegációkkal szemben. Ez e háttérre, ez a magyarázata annak, hogy ilyen ostoba intézmény, mint a delegációk létesülhettek s máig is maradhattak.

A delegációsális intézmény megalkotói különbséget tettek a két delegáció között. Ontudatosan, cselezatosan alkották a különbségeket.

De a Tisza-korszak e különbségeket eltörölni, a két delegációt egyformává tenni igyekszik.

Hagyjuk most figyelmen kívül a magyar delegáció elnökeinek: Tisza Lajos grófnak a hőbortos dolgait, ne szóljunk arról, hogy a mikor az osztrák reichsráth együttműködésében, az osztrák delegáció kondolealt a német császárnak, a magyar delegáció elnöke is sietett utánozni osztrák kollégájá példáját, noha az ő helyzete más volt, mint azé; nemcsak azért, mert úgy a magyar képviselőház, mint a magyar főrendiház már kifejezte részvétét, hanem főleg azért, mert míg a Smolka delegációja törvényhozó-testület, addig a

Tisza Lajos delegációja nem egyéb, mint például a képviselőháznak könyvtári, vagy mentelmi-bizottsága.

Ehhez hasonló tapintatlanságokat a magyar delegáció elnök székéről már eddig is elkövettek egynehányat, de a mit most ívelt maga az egész delegáció elnökötől és ellenzékétől, az még idáig nem történt.

Ő felsége e hó 21-én királyi leirattal elnapolta a magyar országgyűlést okt. 15-ig. A képviselőház igazságügyi bizottsága rögtön félbeszakította az örökösödési törvénytervezését, a horvát pénzügyi egyezmény tárgyalására kiküldött országos bizottság, (a mely ép oly országos bizottság, mint a delegáció) tudatta a horvát bizottsággal, hogy csak novemberben folytathatja munkáját, ám az elnapolt országgyűlés egy másik bizottsága: a delegáció a királyi elnapolás dacára folytatta tanácskozássait!

A Deák Ferenc által alkotott közönséges alkotmányt s ennek az alkotmánynak ama jóhiszemű védőit, a kik szerint a delegációk intézménye az ország önálló államiságával összefér, nagyobb pofozcsapás ennél még nem érhetne.

A magyar delegáció a királyi elnapolás dacára folytatni merete tanácskozássait, a magyar delegáció többé nem akar lenni az országgyűlés fölött álló, külön parlamentté akarja magát kinőni.

Ebből is láthatjuk, hogy a delegáció nemcsak komikus, hanem nevétsége mellett veszedelmes intézmény is. S L.

— Külföldi hírek. Uralkodó családunk Gastéinban. Ő Felsőházak és Valéria főherczegnő jul. 2-án érkeztek Gastéinba, mely díszesen fel volt lobogóva. — Gambetta szobra. A párisi Louvre udvarában már föl van állítva Gambetta emlékszobra, mely egyike a modern szobrászat legkiválóbb alkotásainak. A szobor egész magassága 24 méter s 355 ezer frankba került. — A kolera Nápolyban és Messzinában a kolera kitört, az olasz hatóság ezt azonban titkolni igyekszik. — Nők kongresszusa. A párisi kiállítás alkalmával nemzetközi női kongresszus is tartatik, melynek célja a nők szavazati jogának proklamálása lesz. — Császárok találkozása. Vilmos német császár látogatását az orosz udvar részről julius közepére várják. — Új német miniszter. Herrfurth helyettes államtitkár államminiszterre és belügyminiszterre nevezették ki — Waldersee áthelyezéséről szó sincs, mivel Moltke maga kijelentette, hogy neki is elbocsátását kellene kérnie, ha Waldersee áthelyeztetnék. — Párisból jelentik, hogy a költségvetési bizottság 21 szavazattal 7 ellenében Rouvier testületét megválasztotta, ki kijelenté, hogy a bizottságnak nincs politikai jellege. Feladata a pénzügyi helyzetet javítani és megtakarításokat javaslatba hozni. — Frigyes császár özvegye nagyfokú klimatikus gyógy-vel, e miatt valamelyik klimatikus gyógyhelyre fog utazni. — Francia német vizsgáló. Berlin, jul. 2. A Nordd. Allg. Ztg. írja: Gravelotte-ból francia részről elkövetett határsértést jelentenek. A párisi helyőrség két tisztje ugyanis június 15-én délután Villers aux Bois mellett átlepte a német határt, magukhoz hívták a közel mezőn munkálkodó (a Norddeutsche által névszerint is elősorolt) német rezonville-lakost és miután azoktól a közelekvő helységek nevei és az

itteni viszonyok felől tudakozódtak volna, a lakosokhoz következőleg szólottak: Ti 1871 óta nagyon sokat szenvedtek a német kormányzat nyomása alatt. De ez már nem fog soká tartani, mert nem sokára jövőnk, hogy visszahódítsuk Elzász-Lotharingiát. — A z angol hadsereg csapaterje a folyó éven, a hadügyminiszterium jelentése szerint 211,207 ember. Ebből az Angliában szolgálókra esik 107,395, az egyiptomi gyarmatokra 31,368 és Indiára 72,443 tiszt és legénység. A rendes csapatokhoz tartozik még a néphad és az önkéntesek 413,683 emberből álló csapata, úgy, hogy Anglia összes hadereje 624,890 ember, — a melyből csak Anglia védelmére 521,078 ember számítható.

HELYI HIREK.

* Törvényeszk. A helybeli kir. törvényeszk előtt érdekes bűneset került a mai napon tárgyalás alá. Feischl Emil, helybeli széles körökben ismert ifjú kereskedő lett vádolva, hogy a midőn ezélett 2 évvel Nagy Imre sürgönykihordó sürgönyel a Feischl E. lakására ment s a szobában elrejtett egy 78 cm magas és egy méter hosszú neufundlandi kutyája a sürgönykihordóra ugrott s azon oly súlyos sérüléseket ejtett, melyek következtében Nagy Imre 27 napig tartó gyógykezelésnek volt alávetve. Az ügy már a miniszteriumot is megjárta, a hova illetékességi szempontból felelőzetett. A minisztertanács ki is mondta, hogy esetleg gondatlanságból eredő súlyos testi sértés is foroghatvan fenn, az ügyben a kir. törvényeszket mondogta ki illetékesnek. A mai tárgyaláson a vádat Szaláry József kir. alügyész képviselvével, Feischl Emil gondatlanságból eredő súlyos testi sértéssel vádolva, kéri a büntető törvénykönyv 310 paragrafusának alkalmazását, a büntetés kimérését. — Dr. Megyeri Pál védő ügyvéd kérte a törvényeszket, hogy védené — ki az eset alkalmával otthon sem volt, — csakis véletlenségből eredő, könnyű testi sértéssel volna vádolható s így felmentésre ajánlja. — A törvényeszk (elnök Ujhelyi T. szavazó bírák Konrád és Sándor S. jegyző dr. Guntcher K.) visszavonulván, rövid tanácskozás után elnök kihirdette az ítéletet, melynek értelmében vádlott Feischl Emil a 310 §-ban megállapított gondatlanságból eredő súlyos testi sértés alól felmentetett, azonban a kisebb kihágási törvény 120 §-ának értelmében 100 ft fő- és 20 ft melékébüntetésre, nem fizetés esetében 12 napi elzárásra, továbbá a vádló részére 40 ft fájdalompenz fizetésére és az eljárás költségei megfizetésére ítélté Vádlott Feischl Emil nem nyugodott bele az ítéletbe és felelőzte azt, úgy szintén a kir. alügyész a vádlott rovársára. Tanácság: Kutyát szajkosár, vagy lánc nélkül szabadon hagyni nem tanácsos. Megjegyezzük, hogy Feischl urnak régebben módjában lett volna 40 ft-ban kiegyezni.

* A reáliskola „Értesítő”-je. Debreczen szab. kir. város főreáliskolájának idej „Értesítő”-je, mely Fazekas Sándor igazgató gondos szerkesztésében jelent meg, terjedelmes és hü képen ad számot ezen kiválóan gyakorlati irányú tanintézetünk idej működéséről. — A megnyitó értekezést „A geometriai oktatás módszere” czimen Grünwald Miksa, az intézet éven választott helyettes tanára írta meg, könnyed, és gyakorlati modorban adva utmutatást a geometriai oktatás tanmenete és módszere nézve. Ez értekezést Fazekas Sándornak „Debreczen szab. kir. város reáliskolájának története, tekintettel a

többi reáliskolák multjára” cz terjedelmes tanulmánya követi, mely folytatását képezi a mult évi „Értesítő”-ben ugyancsak általa közzölt és a német reáliskolák történetének áttekintését tárgyaló szakmunkálatnak. Az értekezés bő terjedelemben foglalkozik a hazai középiskolai oktatás XVIII-ik századbeli állapotával, különösen tekintettel azon törekvésekre, melyek a magyar középiskolai oktatás átalakítása, különösen pedig a reáludományoknak a középiskolák tanrendszerébe való felvétele érdekében a mult században is élénk nyilatvánutak — E nagy szabású értekezés folytatását a tudós tanár jövőre igéri. — A tanintézetet a különböző vallásfelekezettek oktatáin kívül 7 okleveles renes, egy helyettes és egy tornatanár állott. A tanintézet felszerelése, de különösen a könyvtár gyarapodása igen örvedetes lendületet vett ez iskolai éven is. „A történelmi adatok” cz fejezet a tanintézet kiegészítésének kérdésével foglalkozva, megjegyzi, hogy e kérdés még mindig függőben van, holott ez idő szerint ez két épületben levén elhelyezve (főiskola és Vecsey-ház) e körülmény egy a fegyelmelés, valamint a tanárok működését is felette megneghezítette. Kilátás van azonban rá, hogy a tanintézet kiegészítését és államosítását illetőleg a város és miniszterium közt megindult tárgyalások már a közel jövőben eredményre fognak vezetni. A tanári testületet illetőleg azon intézkedés történt, hogy a felügyelő bizottság Fazekas Sándort, ki négy évig volt helyettes igazgató, az állomásán állandósította. Meglátogatták az intézetet az év folyamán Gr. Degenfeld József főispán, Simonffy Imre polgármester és Bekéssy Gyula ker. tanfelügyelő. Fegyelmi tekintetben súlyosabb büntetési fokozatot ez éven nem alkalmazott a tanári kar. A jelentés, mint örvedetes jelentést említi fel, hogy a szülők mindenik vizsgálati napon igen szép számmal voltak jelen. Ami az ifjuság tanulmányi előmenetelét illeti az a következő: osztályzat tekintetében 185 tanuló közül minden tantárgyból jeles volt 3, legalább j 26, elégséges 115 (!) egy tárgyból elégtelen 18, két tárgyból elégtelen 12, több tárgyból elégtelen 11. Nem értett tehát el a tanuló (tekintve a bukottak számát) a tanulók 22-15%-ánál. Jeles eredménnyel végeztek az évet: Leichtmann Imre, Hoffmann Armin, Lampel Nándor, Kühne Adolf, Schlesinger Amigél, Ungváry György, Ellenbogen Sámuel.

* Baross Gabor közlekedési miniszter tegnap este városunkba érkezett s az indóházban hosszabb ideig beszélgetett Simonffy Imre polgármesterrel. A miniszter éjfélok elutazott városunkból Szerencsre fele.

* Miniszteri körirat. (Utazók figyelmébe.) — A német kormány által kiadott utlevélrendelet szerint f évi május 31-től kezdve a francia határon át érkező külföldiek — különbség nélkül akár átutazóban van, akár az országban tartózkodni kíván, — oly utlevéllel kell ellátva lennie, melyet a párisi német császár követésé láttaamozott. Iparhatósági igazolványok külföldi kereskedelmi utazók részére nem helyettesítik a rendes utlevelet. Külföldiek, kik nincsenek szabályszerű utlevél birtokában — a tovább utazásban megakadályoztatnak s szükség esetére a határon át kísértetnek. Miről a törvényhatóságokat azzal értesíti a miniszter, hogy a külföldi utlevelekért folyamodókat ezen rendszabályokra figyelmeztesse.

* Faátvételt. Holnap d. u. — faátvételt végett — a Guthra utaznak: Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, — Szabó József

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az életből.

Öngyilkosság, gyilkosságok Rémitgetik a világot, S im ott áll a sir fejen a Hirlapiró — mint hyéna.

S ha a riporterben néha Csillag a költői véna, Lehajlik a bús halomra, Egy fűszálat tép le róla.

Egy fűszálat, egy virágot, Megtört szív felett virágozott, Elhajított, átkos élet Ért alatta csöndes véget.

S a virágszál mintha szólna: Én is, én is tudok róla! Alszik az én bús halottam, Ha tudnátok, mily nyugodtan!

Nem is volna tán virága, Ha nem volna csöndes álma, Én vagyok emlékezése, Én szelid engesztelése.

S a reporter írta, írta, Elmerengye néz a sirra... Eh! balsors mást is tiport el! Ne költő légy, de riporter.

Ássd fel, ássd tolladdal a sirt, Vers helyett írd érdekes hirt, Tépd fel a sajtó sebet még, Az újságod hagy szeressék.

Ötszáz példány, ezer példány, Szencszió gyorsan kél ám,

„Jó hyéna!” értsd ekkép, A midőn tollad dicsérték.

Ne törődj a kegyelettel, Ne szomorú emberekkel, Kiknek lelke úgy is győngö... Te vezérléd sirtgödörbe.

Mit bánod, hogy kik szerették, Úgy szenzáció — ha szivet tép. Hogyha megcsufol az élet, Úgy tesz más riporter — véled.

Hajdan, szeretőbb világban, Szóltak a holtíró imában, Méla dalban, hó fohászban... Ha szót lesnek most a gyászban.

... De ha munkád elvégezted, A szegény sirt fölkeressed, Engeszteld meg a halottad, Hogy a sirtját megraboltad.

Megbocsát az, megbocsát, kit Sorsa a túlpartra át vitt, Néked adja a virágot, Mely széttört szíven virágozott.

Tedd szivedre, csöndes éjjen Hagy susogjon, hogy regéljen... Szív, lélek bős vizáráról S a kibékítő halálról...

Gáspár Imre.

A névjegyek.

Egy amerikai családban — hol szokás volt a gyermekeket agybamenetek előtt a nappal reájuk rótt kötelességekről kikerdezni, egy hét éves, széke firtós, okos tekintetű fucskához a többi közt az a kérdés intézette, hogy mely kötelesség az, melyet embertársainkkal szemben mindenkifőlött teljesítenünk kell? A kis emberke e kérdésre legkisebb habozás nélkül azt felelte: „At kell adnunk névjegyünket!”

E feleletet természetesen óriási derűség követte — és mégis alig lehetne ennél jellemzőbb körülírást találni arra nézve, hogy az a nagyon ismert karton-lapocská mily hatalmas uralkodó faktorrá lett társadalmi életünkben.

A névjegy meggyökeresedett szokásainban és szinte nélkülözhetetlen összeköttetési eszközzé lett. Népszerűségét bizonyítja, hogy nyelvünkbe már mint methaphorával, mint szólasmóddal találkozunk. „A tél beküldte névjegyét” — annyit jelent, hogy az első hó leesett; a tavasz hasonlóan így teszen, ha az eltélot napsugarak behatása alatt a hegyoldalon első ibolyáit kifakasztja.

Pedig hát még nem is oly régen divik Európában a névjegy használata. 1750 körül lett Párisban általános divattá.

Feltalálójának nevé sűrű homály fődí, mint az emberiség sok más jövedelmét. Valószínűleg nagyon különöz és mindenekfőlött tisztaságot szerető uriember lehetett az, kinek sehogysam vala inyére, nevé a kapusok piszkos, zsiros és összerongyolt könyvébe be-beirogatni — a mint az valaha szokásban volt. A mi föltalálónk odahaza tiszta papírból szépen kivágta a maga „chartá”-it, így aztán nem kellett vesződnie a kapusok színtelen tentáival, tumpult hegyü tollával, hanem barátjai távollétében egyszerűen lakásukon hagyta kártyáját — vagy ha úgy tetszik, mondjuk: névjegyét.

Chinában köztudomás szerint, sok mindenben előbbre vannak az emberek, így tehát — nagyon természetes — a névjegy dolgában is legalább ezer esztendővel megelőztek minket! Ott, hol mindenre nézve a legszigorubb törvények alkottattak, a „Tise” használhatási módját illetőleg is áthághatatlan korlátok léteznek. Ott a névjegy nagysága, alakja és színe az egyén jelentőségétől — rangjától —

van függővé téve, szemelölt nem tévesztve, hogy az illető kapja vagy adja-e a névjegyét. Midőn Macartenyey lord rendkívüli miszióban a mennyei birodalomba küldetett, a pekingi udvar kiadta a rendeletét, hogy a leendő reidens a legnagyobb kitüntetéssel fogadtassék. Ennek a rendeletnek köszönhetette aztán a nemes lord, hogy a peccsili vicze király oly nagyságu (vörös színű) visite-kártyájával tisztelte meg őt, melyet roppant papírtékerc alakjában huz rab-szolga cipéit vallain; mely névjegygel tehát szépségesen be lehetett volna göngyöltetni a mi nagy tornyunkat.

A XVIII-ik századbeliek nagy fényűzést fejtettek ki névjegyekkel, melyeken mindenféle diszitmények, relief körzetek, díszes initialek, továbbá allegorai vagy mythologiai tárgyú képek ölelték körül a neveket. Nagyon elegánsnak tartatott, ha a névjegyét gouache, vagy sepia-rajz — vagy épen egész tájkép díszítette, melyek egyikén a többi közt: rózsákkal körülvett sziklan a névjegy tulajdonosának nevé lehetett olvasni; egy másikon egy Amor márványlapra véste azt. Emezen ismét XVI. Lajos korabeli díszítés galambokkal és rózsakosarakkal — amazon pedig egy valóságos kép volt látható: egy utas, a mint görög templom romja között bolyongva, repkényvel átnőtt márványkoczkán a látogató nevé betűzgeti stb. stb. Kiválóbb személyiségek névjegyét a miniature-festészet valóságos remekei voltak, melyek elkészítésével hírneves művészek foglalkoztak.

A forradalom a mult század ezen apró divatos játékszereinek hamarosan véget vetett.

A császárság alatt ismét feltűnedezni kezdtek a névjegyek és pedig akkor szokásban volt a nevet a császári sas által tartott koszoruba foglalni.

1835-ig a vékony lemez papírra nyomott névjegy volt egyedül szokásos, később egy papir kereskedő csipkével szegélyezett névjegyeket hozott forgalomba, ez izlés azon-

iskolák multjára" ez terjedelmes követi, mely folytatását képezi a tésítő-ben ugyancsak általa kömet realiskolák történetének általó szakmunkalának. Az érteke-telemben foglalkozik a hazai köntatás XVIII-ik századbeli állapo-és tekintettel azon törekvésekre, egyar közepiskolai oktatás átala-losan pedig a reáludományoknak ak tantrendszerébe való felvétele-ak mult században is élénken nyil-és nagy szabásu értekezés foly-és tanár jövőre igeri. — A tan-különböző vallásfelekezetek ok-és köveleses rendes, egy helyettes-és tanáról állott. A tanintézet fel-és különösen a könyvtár gyarapo-és rendes leendőket vett ez isko-és történelmi adatok" cz. feje-és kiegészítésének kérdésével megkezdje, hogy e kérdés még-és van, holott ez idő szerint ez-és eleven elhelyezve (főiskola és-és különösen egy a fegyelmest, és-és működés is felelte meg-és katas van azonban rá, hogy a-és kiegészítést és államosítást illető-és miniszterium közt megindult-és má a közel jövőben eredményre-és A tanári testületet illetőleg-és történt, hogy a felügyelő bi-és k a s. Sándort, ki negy évig-és igazgató, ez állomásán állandó-és fogattak az intézetet az év foly-és tételét József főispán, Simonffy-és mester és Bekessy Gyula ker-és Fegyelmi tekintetben súlyosabb-és közelet ez ebben nem alkalmazott-és jelentés, mint örvendetes jelen-és, hogy a szülők mindenik vizs-és igen szép számmal voltak jelen-és tanulmányi előmenetet illeti-és osztályait tekintetében 185-és minden tantárgyból jeles volt-és 20, elégséges 115 (!) egy tárgy-és, két tárgyból elégtelen 12,-és elégtelen 11. Nem értett tehát-és kémeve a bukottak számát) a ta-és and, jeles eredménnyel végeztek-és utmann Imre, Hoffmann Armin,-és ur. Kühne Andor, Schlesinger-és György, Ellenbogen Sámuel-és Gabor közlekedési miniszter-és úrnakba érkezett s az indóhaz-és üldögélés beszelgetett Simonffy Imre-és A miniszter éjfélok elutazott-és Szerencs fele.

szertari korirat. (Utazók figyelmébe.)
Kormány által kiadott utlevél-és május 31-től kezdve a-és ron az érkezé külföldinek —-és kelül akár átutazóban van, akár-és tartózkodni kíván, — oly utle-és latta lenne, melyet a párisi né-és követség láttaozott. Iparháto-és k külföldi kereskedelmi utle-és nyeltesítik a rendes utlevél-és-és micsenek szabályszerű utlevél-és a tovább utazásban megaka-és szükség esetere a határon át-és ról a törvényhatóságokat azzal-és zter, hogy a külföldi utlevelek-és k ezen reudszabályokra figyel-és-és tel Holnap d. u. — faátvétel-és khatna utaznak: Simonffy Imre-és polgármester, — Szabó József

szerepe, szemelött nem tévesztve, kapja vagy adja-e a névjegyét. mely lord rendkívüli miszóban a-és lomba küldetett, a pekingi ud-és letet, hogy a leendő rezidens-és timentessel fogadtassék. Ennek-és köszönhette aztán a nemes lord,-és vice király oly nagyságu (vörös-és tnyájával tisztelte meg őt, me-és gartekercs alakjában husz rab-és valian; mely névjegygyel tehát-és lehetett volna göngyöltetni a-és k.

szabadbeliek nagy fényűzést-és egyekkel, melyeken minden-és nek relief körzetek, diszes ini-és a alegorikai vagy mythologiai-és letek körül a neveket. Nagyon-és tatott, ha a névjegyét gouache-és — vagy épen egész tájkép di-és egyikén a többi közt: rózsák-és zikán a névjegy tulajdonosának-és olvasni; egy másikon egy Ámor-és veste azt. Emezen ismét XVI.-és diszítés galambokkal és rózza-és amazon pedig egy valóságos kép-és o: egy utas, a mint görög tem-és zott bolyongva, repkényvel át-és zokkán a látogató nevé betűz-és Kivalóbb személyiségek névjegyei-és tészet valóságos remekei voltak-és tésével hírneves művészek fog-

főszámvévo, Török Gábor erdőmester, Laky Lajos tanácsnok s egy bizottsági tag.
* **Kinevezés.** Dr. Bakó József aljegyzővé nevezették ki a h. hősziroményi kir. járás-bírószékhely.
* **Szentgyörgyi Kálmánról,** a főiskola szenioráról, ki elézött egy hónappal Budapestén nyomtalanul eltűnt, semmi, de éppen semmi bizto-s hir nem érkezett mindezeig Debreczenbe. Fájdalom, de már le kell mondanunk azou reményről, hogy a jeles ifjút életben valaha viszontlátnók!
* **Csipke áruló** tót asszonyok vannak Debreczenben s az otthon készített csipkét, a zolyomgyeget tót asszonyok e különlegességét, házrul-házra hordják. E csipke sajtságos mó-don készül; számtalan fonal végére kis ru-dacsokát kötnek és azokat kevergetik össze-vissza, míg a szét munka elkészül. Szébb-és agy nem lehet ennél. Portékájuk mindamel-lett gyöngön kel, pedig a Szarvas fogadóban ugyan nagy készletet tartanak.
* **Milyennek látja a külföld Magyar-országot?** Egy berlini lap röviden össze-foglalja azt a három-négy veres esetet, mely Debreczenben, Bocsárdon, Földváron stb. történt s a következő bevezető sorokat írja hozzá, melyek jellemző világot vetnek arra, hogy mily színben látták azelőtt s lát-ják még most is hazánkat a németek A be-vezetés így szól: "Magyarországot régóta megosztuk úgy tekinteni, mint a busko-moly, a b r á n d o s r o m a n t i k a h a z á j á t. Mikor Magyarországot említették, ugy tetszett, mintha cimbalomszó és a he-gedű sirama hangzanék felénk Lenau és Pe-tófi távol honából. Ugy tűnt fel képzeletünkben ez a föld, mint egy gazdag, istenáldotta or-szág, mely kelet és nyugat határán fekvé, még tele van a kelet napfényes, csillogó-és költészetével s boldog, nyugodt nép lakja ró-nait és hegysegeit, mely gondatlanul vig-ságban lejt a tánczót a pezsgő cigányzene mellé s életörömtől meg tud ittasodni és világmegvetéssel szívében, nevetve tud meg-halni azon a d u s g a z d a g f ö l d ö n, mely annyi élelmet és kincset ad neki, — hogy el sem tudja költeni. De az idő másra tan-ított meg bennünket. Most már többet is is-merünk Magyarországból, mint a pusztai da-lakot és a cigány zenét. Láttuk a magyar-és népet választási küzdelmekben, politikai kihá-gásokban, szenvedélyitől vad kicsapongásokra és döröszökre ragadtatva. Ujabbán pedig oly kulturképek érkeznek ez országból, melyek vérral vannak festve és iszonyatát regélnék."
* **Esküvő.** Szathmáry Agamál Oszkár, a "Kis birtokosok orsz. földhitelintézete"-nek tisztviselője, f. évi jul. 1-én délelőtti 9 orakor vezette óltárhoz Ujpesten Abaffy Károly mérnök leányát: Margitot. — Násznapok voltak a menyasszony részéről: Papp Imre, gróf Károlyi Sándor főszámvévoje, a völégény részéről Székely Endre csász. kir. tartalekos hadnagy, a kisbirtokosok orsz. földhitelinté-zetének tisztviselője. — Áldás kísérje az ifju pár frigyét!
* **A só-árak fölemelése.** Julius 1-től kezdve a sónak métermázsánkénti eladási ára a következő kir. sóhivataloknál emelkedett: Arad: 10 frt 48 krról 10 frt 55 krra, Buda-pest: 10 frt 97 krról 11 frt 04 krra, Duna-földvár: 10.97—11.14, Gyöngyös: 10.78—10.92, Győr: (máramrosi só) 11.60—11.62, (erdélyi só) 11.19—11.54, Holics: 11.70—12.—, Komárom: (máramrosi só) 11.50—11.51, (erdélyi só) 11.17—11.43, Körmend:

ban csak hamar elavult s ismét az egy-szerű négyzetű kárton kártyák lettek ural-kozókká.
Mostanában a papír-ipar haladásá foly-tán különböző alakú, különböző színű és írá-sfajban egymástól eltérő névjegyek vannak di-vatban. Volt alkalom látni dülény alakú, sőt háromszögletűeket is. Hiába! Ahány ember — anyifele izlés; — ez melegegzik a spártai egyszerűséggel kiállított fehér kártonnal, a másiknak már "carte porcellaine" (simított névjegy) kell. Emez melegegzik a "Mignon"-nal, amaz úgy találja, hogy a vizitkártya nem is vizitkártya, ha nem "kristály utánzás" vagy legalább is "Mille fleur." Van aztán gömbölyű sarku, aranyszéllé vagy a nélkül, gyászszéllé — s ki győzőn elősorolni mind egytől-egyig? A jelek után következtetve, nem sokára is-met fel lesznek kapva a mult század képes jegyei.
Manapság az emberek minden lehető gyűjtésére ráadják a fejüket, nem volna tehát művelődés-történelmi szempontból egészen ér-dektelen feladat, ha egy valaki az első névjegy-től kezdve a mostan levőkig — szóval minden fajtaból — egy sorozatot tudna össze-állítani.
Aufion szerint: "Le style est l'homme." Hát ezt e mondást most olybá alakíthatjuk: a minő a névjegy, olyan a gazdája. A kezdet-legesség stádiumában levő jeveket csak arra voltak hivatva, hogy az ember nevet viseljék. Ma már egészen máskép állanak a dolgok. — Manapság igazán komoly megfontoltság tárgyá-vá kell tennünk névjegyünket úgy az alak mint a betűk tekintetében, de főleg — a mi a szöve-geszt illeti. Soknak csak egy füstölő a feje, ha névjegy csináltatásáról van szó s esetleg e kérdések merülnek fel előtte: valamennyi elő-nevét kell-e kitenni az embernek, vagy egy-szerűen csak a vezeték- és kereszt nevet? vajjon az összes czimeket kell-e elősorolni, vagy csupán egyet? Szükséges-e, kell-e, illik-e kitenni a lakás czimét is, vagy a bekövetkez-

hető lakásváltoztatás szempontjából mellöz-tessek-e az?
Különösen a titulusok okoznak sok fej-fájást azoknak, kiknek nincs és a kiknek ta-lan nagyon is sok van. Mily szoros kutatás folyik olyankor a jól megőrzött családi iromá-nyok között, hogy vajjon nem akada-e valami czimecske, melyet teljes joggal a név fölé le-hetne bigyeszteni. Ha aztán ilyen nem akad, hát lehet csinálni, a históriát is könnyű kiköl-teni hozzá, hát mire való a fantázia? Aztán miért ne lehetne azt minden lelkiismeret bur-dalás nélkül megcselekedni? hisz ott van fá-torított példál az "ötven krajczáros y-szaba-dalom", melylyel együtt jár a praedicatum választás joga is!
A foglalkozás megjelölésére való kifeje-zések szinte nagyban gyártanak, melyek a legmerészebb konjunkturakkal emelik a névjegy tulajdonosának tekintélyét. (?) Valóban! nem létezik oldalugrás, melyet már e tekintetben a hűség el nem követelt volna. Ha aztán az ember ilyes valamit csak azért követ el, hogy többnek lássék, mint a mi valójában, hát az bizony nevetéses és sajnálatraméitő, de utóvégre is megbocsátható; — a dolog azonban már megfontoláraméitőbb akkor, a midőn a születést és rangot illető ilyen "a v i t á s o k" oly czélob eszközöltnék, hogy egyesek bizonyos társadalmi, vagy mond-juk — üzleti előnyöket erőszakoljanak ki maguknak.
De nemcsak a névjegy alakja- és il-letőleg szövegezéséről, hanem a kiválaszt-ott betűk után is vonatunk következtetéset a névjegy tulajdonosának egyes jellemvo-násaira.
Az aránylag nagyobb kártya igen apró gyöngyírással a névjegy tulajdonosának tette-tett önértetére mutat; az ily kártya meghu-nyászkodó név — bár látszólag nem akar fel-tűnni az ember szemei előtt — a legkifejezőbb sz erénytelenség bizonyítványául szolgál. — A

nagy névjegy nagy betűkkel a magyon so-ka tartó embert árulja el. Legjobb tehát e részben az aranyos középutat követni s így legalább nem tarthatunk a világ ama (legeny-hebb) megjegyzésétől, hogy az eredetiséget hajhaszszuk.
A sajátkézüleg írt, vagy saját névállírás-sunkkal nyomtatott névjegyek nevétségesen hat-nak — ha csak tulajdonosuk nem örvend kü-lönös hírnevének: — ostobaság, sőt örültse-gnek nevezhető, ha az ily kártyán a név ol-vashatatlan!...
A névjegyek jelentősége a társadalmi életre nevez csak akkor tűnik ki igazán, ha meggyőződést szerzünk arról, hogy manapság nem csupán a czélatos, vagy megtett látoga-tások eszközül szolgálnak, hanem, hogy jelen-leg, teljesen gazdájuk személyiségével azono-síthatnak.
A rohamosan nagyobbuló városokban támadt támadt távoiságok, a magán-és az üzleti életben felmerülő követelmények tették a névjegyét — ugyszólván nélkülözhetetlen összeköttetési eszközzé.
Lássuk csak.
Nem találkoznunk-e az élet minden kö-rülményei között e papírdarabkával?
Ott van először is a keresztelő. Alig nyelt egy-két kortyot a szeretett ifju hon-polgár vagy az aranyos leányzó az édes anya-vagy dada tejből, már is egyre-másra érkezik a sok névjegy, a sok "gratuláció."
A papa és a mama mosolyognak ilyen-ekor — csak a hatodik vagy hetedik gye-reknél hal el ez a mosoly, és ha az "Isten áldása" továbbra is tart, akkor a kártya küldőjét rendszeren odaszókták kívánni a bol-dog szülők, a hol a bors terem.

(Vége köv.)

frt, Vársárhelyi Béla 1 frt, Veréb István 1frt. Molnár: Béres István 1 régi taller és 1 frt, Piparezezők: Graliczer Bernát 1 Spirn Ignác 1 frt, Weinstein Zsigmond 1 frt. Szabók, szürszabók: Bakó János 2 frt, Báthori István 1 frt, Gutí Gyula 1 frt, Hegyi István 1 frt, Jakab Imre 2 frt, Lencz Adolf 1 frt, Sándor József 1 frt, Veres László 3 forintot.
* **Ertesítő.** Megjelent a 14-ik jelentés a debr. ev. ref. egyház Valics Antalné iskolával egyesített nyolcz osztályu leány-nevelő inté-zetéről és varró osztályáról, az 1887—88 is-kolai év végén. Szerkesztette: Dóczy Ge-deon igazgató. Bővebben fogjuk ismertetni.
* **Piaczi árak 1888.** Julius hó 3 án megtartott hetivásárról.
1 Mm Buza 6.30—6.20—6.10
1 " Kétszeres 5.30—5.20—5.10
1 " Rozs 4.50—4.40—4.30
1 Mm Árpa 4.60—4.50—4.40
1 " Zab 4.60—4.50—4.40
1 " Tengeri 6.00—5.90—5.80
1 " Köles 6.50—6.25—6.00
1 " Zsák Burgonya 1.40—
100 hg Szalonna 63.00 — 61.50 60.00
100 hg Háj 63.00 — 61.50 60.00
* **Husarak** megállapítva s bejelentve 1888 évi július 4 től 11-ig. 30 kr. Erdei Já-nosnál morgó-utca 587. sz. alatt. 34 kr Kolb Jakabnál pétéria utca 687 sz. alatt, 36 kr Rácz Györgynél Czegléd utca 2599. sz. csapó-utca 10. sz. a. rózsater 10. sz. a., Erdei Ferencznél csapó-utca 240. sz. a., és 359 sz. a., timár-utca 2284 sz. a. varga-utca 2238 sz. a., 38 kr. Balogh Jánosnál mester-utca 1371. sz. a., csapó-utca 471 sz. a., Kolb Jakabnál rózsater 10. sz. a., mester-utca 1113 sz. a., hatvan-utca 1093 sz. Rácz Lajosnál liba-utca 2061 sz. 44 kr. a három izraelita mézsárszékben a piaczon. — M i n d e n többi bejelentett 21 mézsárszékben pedig 40 kr. — J e g y z e t: Magyar Gábor 4 székeben 1 kiló hus nyomaték nélkül 8 krral drágább.
* **A bazilika-sorsjegyek** húzása alkalmá-val a sorsyermény eszt a sorsz. 1860. nysz. 6. sorsjegyre.
* **A Hartkopf fele** mechanikai anatomiai muzeum, mely a vásártéren van felállítva, igen látogattot, a mi főként a méreket belépti díjnak következménye. A muzeum két részre oszlik, melyből az anatómiaiban csakis felnöt-teknek van megengedve a bemenetel. A me-chanikai osztályban feltűnő a lélegzetet vevő Venus és két nagy képlet; a valenczei far-sang és Szentpétervár II Sándor czár meg-nyilkoltatása alatt. Mind a két képlet eredeti voltak miatt feltűnő. Ezen osztályból felemlít-endő még az olasz szabadságharcos Gari-baldi önműködő szobra; az eróművésznő, a zenelő szerecsenpar, két enekelő madár a vi-rágo rózsafán, melyek mindegyike farkát, cső-rét és fejt mozgatja. Mely egy mechanikai mestermű is érdemes a felemítésre s ez áll egy önműködő pávából, mely fel s alá jár, farkát keesteljesen szétterjeszti. — Megható az "oroszlán ara" nagy csoport Max Gábor híressé festménye után. — A legújabb látvá-nyosság ezen muzeumnak "V i l m o s c s á s z á r a r a v a t a l o n" díszgyenruhában és valamennyi érdemrendjével. Érdemes a meg-említésre a gorilla, a pillangó és rovargyjte-mény, mely csakis tengerentúli példányokat tartalmaz és a buvár készülék. Az anatomiai rész igen tanulságos és tartalmazza a legszebb és legbecesebb műtárgyakat, egy nagyszertem szervezett szetszedhető néger nőt, mely tár-

gyánál fogva a szakemberek figyelmét is felé-reshetheti. Ezen alak világosan megmagyaráz-ták szélyeszdések.
Hazánk s a külföld.
— Megint! Nincsen se apja, se anyja, se vallása annak a kis leánynak, a ki a na-pokban a Szathmár város rendőrkapitányi hivatalában cselekdöny kivétele végett meg-jelent, magáról azonban bővebb felvilágosítást nem tudott adni, mint azt, hogy "Katikának" hívják, s mintegy 14 esztendeje lakik az öreg Weisz Dávidnál. Az öreg Weisz Dávidot a kapitányság megidézette, s ekkor az elő-adta, hogy mintegy 14 évvel ezelőtt egy ziva-táros teli éjjelen bebocsátást kért nála egy ösmeretlen zsidó, ki a karján hozott egy fé-lig megfagyott kis gyermeket, és semmi más felvilágosítást nem adott mint azt, hogy a leányt "Katikának" hívják és Uj Fehérent ad-ták át neki, hogy rejtsse el örökre a kiváncsi világ szemei elől. Az ösmeretlen zsidó még azon éjjel meghalt Weisz Dávid házában, a ki később több ízben eredménytelenül tuda-koztott az szülők után, míg végre bele-nyugodott a sors végzésébe, a leányt magá-nak fogadta és felnevelte. Szathmár város kapitánysága most — megkereste aispáni hivatalunkat, hogy igyekezék kidudálni a most 17 éves "Katika" nevű leány szüle-inék nevet és hollétét.
Közgazdaság.
Gabnaárak (Budapest terménytszds július 2.) Szokványbuza május—jun, — — — — forinton, őszre 7.50—7.52 Tengeri máj—júniusra 7.11—7.13 — forinton, július—augusztusra 6.37—6.39 Zab tavaszra — — — — frton, zab őszre 5.34—5.36 frton. Káposztarepce augusztus—september 10¹/₂—10¹/₂ frton. — **Sertésvasár.** A kobányai sertéskeresék csarnok távirata, július 2. Az ület vált, magy. urasági őrg nehes 48.—49.— frtig magy. uras. fiatal nehez 49.50—50.— frtig, magy. urasági. fiatal közép 49.—49.50 frtig, magy. uras. fiatal könnyű 47.—48.— frtig, magy. uras. fiatal nehez 48.50—49.— frtig, magy. uras. fiatal közép 48.—49.— frtig, magy. uras. fiatal könnyű 47.—48.— frtig, romániai bakonyi átme-neti nehes 54.—55.— frtig, rom. bakonyi átme-neti közép — — — — frtig, romániai ba-konyi átmeneti könnyű — — — — frtig, rom. átmeneti eredeti közép — — — — frtig asorb. átmeneti nehes 52.—53.— frtig asorb. átme-neti közép 52.—53.— frtig, asorb. átmeneti könnyű 51.—52.— frtig. hisz a vasutról má-szávala — — — — frtig, hisz 1 éves élőuly-ban — — — — frtig hisz két éves élőuly-ban (makkos) — — — — frtig, őrg makkos sor-tés élőulyban, 4¹/₂ levonással — — — — fr-tig. Az arak hiszalt sertésneknél páronkint 45 kgl. 4¹/₂-os levonással métermázsánként ér-tendők. Romániai és szerbiai sertésneknél, me-lyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vam fejében meg-terítetik.
Sertésliótszás m. Junius 29-én volt készlet 108,816 db, — június 30-an felhaja-tott 2169 drb, július 1-én elszállított 932 darab. — Maradt készletben 110,053 darab sertés.

Apró cseprő.
Gyöngéd intos.
Báróné: Tábornok urnak igazán még egy-szer meg kellene nősilnie.
Tábornok: Ugyan miért?
Báróné: Istenem, milyen kár volna veszni hegyni a szép nyugdíjat, mel,et egy tábornok özvegye kap!
Áltató.
(Gyermek vers.)
Bébi, bébi! Hájso! Hájso!
Zárva van a piatárjót.
Lásd, milyen jó a napsopcska,
Élőnüt mar mosolyogva.
Alugy te is a jo nappal!
Szálj le egóbt, te szép anygal,
Hozz kicsünek arany bintót,
Jobbra rengőt, balra ringót,
Szálj lo legyen a hintóba,
Csillag legyen a patkója.
Vidd a babát sold eróbe
A ny hntcsn sik mezóbe
Paktesd le ott rózsagyra,
Függő aranyorszolyára.
Feje fölötti lepke szentjen,
Arany rigó futylogessen.
Arany mokus elingyassa,
Édes anyja takargassa!
Alugy! bébi! Hájso! Hájso!
Zárva van a piatárjót.
Pósa Lajos.
—
A gyóvák erjeje, a szemtelenség, legyőzi olykor az örök bétorságát is.
—
Óvakodjunk az olyan emberektől, kik hi-dog homlokuk hasznadnak, mert ezek a leg-veszélyesebb fondorkodók és mindig kegyelle-nek is.
—
G. Bütnér Lina.
—
A tehének tejjvis-atarása ellen. Egy amerikai gazda igen egyszerű módon kényse-ritő fejős teheneit arra, hogy a tejet kiadják. Midőn fejős közben észreveszi, hogy a tehén megkötötte magát és a tejet visszatartja, egy-szerűen kinyújtja karját s ujjai hegyét végig húzva az állat gerinczen, erre a csipő tájának erős nyomást gyakorol, mire a tej ismét köny-nyen folyik a sajtarba.
Gáspár Imre
Kutasi Imre

Feloldás szerkesztő Kiadó

Fényképészeti hirdetés.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy a mai kor igényei szerint berendezett

FÉNYIRDÁM

művezetőjéül sikerült **Dóczy György** urat, a bécsi és b. pesti művészeti académiák tanítványát, ismert arczképfestőt megnyernem.

A fényképészet terén szerzett sok évi tapasztalatom, **Dóczy György** urnak képzettsége és műizlésével párosulva, biztosítékul szolgálnak, a legkényesebb igényeknek is kielégíthetése.

A midőn a n. érdemi közönséget jelen hirdetésem figyelembe vételére, s műtermem látogatására felkérni bátorodom, maradtam

kiváló tisztelettel

EGEY ISTVÁN

n.-várad-utca 2088.

Csak rövid ideig!

Debreczenben a vásártéren.

Nyitva áll naponta reggeli 9 órától esteli 10^{1/2} óráig.

HARTKOPF NAGY MUZEUMA

anatómiai és mechanikai műremek állandó kiállítása, gőzmozgonyyal működésbe hozva.

Képgyűjtemény és szoborművek a legszebb és legjobb a mi e nemből látható.

Uj! Ő felsége I. Vilmos német császár a diszágynon, az első gránátos ezred (Ferencz József császár) egyenruhában teljes jelvényeivel.

Belépti-díj felnőtteknek 15 kr., gyermekeknek 10 kr.

Az anatómiai rész a panoptikumtól el van különítve s ide csak felnőtteknek szabad a bemenet; itt több mint 400 féle tudományos vegykészítmény látható, mely a legnagyobb és leggazdagabb felszerelésű a jelenkorban. Belépti-díj kalauzzal 20 kr., rangnőkül katonáknak 10 kr.

Uj: az anatómiailag szétszűdhető **néger nő**, mely a legkisebb részéig szétszedhető s félóránként megmagyaráztatik.

Pénteken az anatómiai osztály csakis nőknek áll nyitva.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Raktáramon lévő következő áruk u. m.

ruhakelmék, kretonok, vászon- és fehérneműek, rövidárúk

és minden e szakmába vágó cikkek, azok végleges felhagyása miatt

gyári áron alól eladatnak.

Különösen ajánlom nagyvásztéktú

gyermek ruhákat, nap- és esernyőket.

Ezután üzletem egyedüli cikke a

kész női (confectió) ruha

marad; raktáramat dus vászttéktal szereltem fel és annál is inkább eszedem b. pártfogásáért, minthogy figyelmemet kizárólag ezen sokoldalú vigyázatot igénylő cikkre fogom fordítani.

Paplan gyári raktáramat

továbbra is fenntartom és biztosítom a n. é. közönséget, hogy nálam mindenkor a legpontosabb és legjutányosabb kiszolgálásban fog részesülni.

A n. é. közönség eddigi bizalmáért szívélyes köszönetemet kifejezve vagyok illő tisztelettel

Stern Izidor

Dr. Ujfaluzy-ház, Kaszanyitzkyval szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Gyász ruhák 24 óra alatt elkészítetnek.

95

422.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat

ÁRJEGYZÉKE

helyben kötelezettség nélkül (s a m. é. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s m. évi június 1-én életbe lépett eladási fizetési és szállítási módokra vonatkozó egyezmények szerint.)

Kiszámlázás mellett, szákkal együtt	100 kiló.
AB. Asztali dara nagy és aprószemű	15.00
C. Szinte közepszerű	14.60
O. Kihályliszt	14.80
1. Lárgliszt	14.20
2. Munkáriszt	13.40
3. Zsemlyéliszt 1-ső rendű	13.00
4. " 2-od "	12.40
5. F. hely kenyérliszt 1-ső rendű	11.60
6. Szinte 2-od "	11.00
7. Kövép kenyérliszt 1-ső "	10.60
8. Szinte 2-od "	10.00
8 ^{1/2} . Barna 1-ső "	9.00
8 ^{1/2} . Szinte 2-od "	7.60
9. Lárgliszt " 70 "	6.20
10. Veres liszt " 50 "	5.00
11. Finom korpa szákkal " 50 "	3.40
12. Durva korpa szákkal " 50 kg 3 "	3.00

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-től engedélyny a fennmilitett egyezmény folytán j.m. é. június 1-től fogva szüntető beszüntetett. Debreczen, 1888. május 20.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindenféle

KITÜNTETÉS
SZEGED
érdem éremmel
1876.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KITÜNTETÉS
SZERES-
FEHERVÁR
ezüstérem 1879.

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

ét- bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.